

เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2540 ของธนาคารแห่งประเทศไทย

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้รับรายงานงบดุลของธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2540 และบัญชีกำไรขาดทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน ซึ่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบและได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว กระทรวงการคลังจะได้ดำเนินการประกาศ งบดุล และบัญชีกำไรขาดทุนดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา ดังเช่นที่เคยปฏิบัติมาทุกปีต่อไป

2. จากรายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ผลการดำเนินงานของธนาคารสรุปได้ว่า

2.1 ในปี 2540 ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยประสบภาวะวิกฤติขั้นรุนแรง โดยในช่วงต้นปีค่าเงินบาทมีความผันผวนอย่างมาก เนื่องจากมีการโจมตีค่าเงินบาทอย่างรุนแรงจากนักเก็งกำไร เพื่อรักษาค่าเงินบาทให้อยู่ในช่วงอัตราแลกเปลี่ยนที่ทางการกำหนด ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงต้องเข้าแทรกแซงตลาดเงินตราต่างประเทศในตลาดทันที และสร้างภาระผูกพันล่วงหน้าที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

2.2 การเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นระบบกัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ทำให้ฝ่ายกิจการธนาคารมีผลการดำเนินงานขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในปี 2540 จำนวนทั้งสิ้น 170,444.3 ล้านบาท ประกอบด้วยผลขาดทุนที่เกิดขึ้นแล้ว (Realized Loss) จำนวน 87,026.4 ล้านบาท และผลขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น (Unrealized Loss) จากการปรับอัตราแลกเปลี่ยนของสินทรัพย์และหนี้สินต่างประเทศเป็นเงินบาท โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ สิ้นปี 2540 (47.247 บาทต่อดอลลาร์ สหรัฐ) จำนวน 83,417.9 ล้านบาท

2.3 ในการบันทึกบัญชี ธนาคารได้บันทึกผลขาดทุนสืบเนื่องจากได้ปฏิบัติตามสัญญาส่งมอบเงินตราต่างประเทศภายใต้ภาระผูกพันล่วงหน้าที่เกิดขึ้นแล้วจำนวน 87,026.4 ล้านบาท แสดงอยู่ในบัญชีกำไรขาดทุนปี 2540 ส่วนผลขาดทุนจากการกู้ยืมเงินตราต่างประเทศที่ยังไม่เกิดขึ้นจำนวน 83,417.9 ล้านบาท ธนาคารได้ทยอยตัดเป็นเวลา 5 ปี เฉลี่ยปีละ 16,683.6 ล้านบาท โดยแสดงเป็นรายการพิเศษ "ขาดทุนจากการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราแบบลอยตัวตัดจ่าย" ตัดจ่ายในปี 2540 จำนวน 16,683.6 ล้านบาท ส่วนที่เหลือ จำนวน 66,734.3 ล้านบาท แสดงเป็นรายการ "ขาดทุนจากการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราแบบลอยตัวรอดบัญชี" ในงบดุลปี 2540

จากวิธีการลงบัญชีดังกล่าวข้างต้น เมื่อหักกำไรจากการดำเนินงาน จำนวน 36,096.6 ล้านบาท แล้ว ทำให้ฝ่ายกิจการธนาคารขาดทุนจากการบริหารสินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิ จำนวน 67,613.4 ล้านบาท และเมื่อนำขาดทุนสุทธิจำนวนดังกล่าวไปหักจากเงินทุนของธนาคารทำให้บัญชีทุนคิดลบจำนวน 36,412.5 ล้านบาท

2.4 นอกจากการขาดทุนอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารดังกล่าวข้างต้น ในปี 2540 ธนาคารมีภาวะผูกพันตามสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า จำนวน 18,006 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะครบกำหนดในปี 2541 ซึ่งเมื่อคำนวณโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปี 2540 ในอัตรา 47.247 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. เทียบกับอัตราซื้อขายล่วงหน้าด้วยเฉลี่ยล่วงหน้าหนักในอัตราดอลลาร์ สรอ. 33.811 บาท จะมีผลขาดทุน จำนวน 241,920.7 ล้านบาท ซึ่งธนาคารบันทึกรายการที่ยังไม่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นรายการนอกงบดุลตามหลักบัญชีเนื่องจากยังมิได้มีการส่งมอบเงินตราต่างประเทศภายใต้ภาวะผูกพันล่วงหน้าดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ภาวะผูกพันดังกล่าวจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือลดลงขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาท ในกรณีที่ค่าเงินบาทแข็งขึ้นอยู่ที่ระดับ 38.60 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ณ สิ้นวันที่ 26 มีนาคม 2541 การขาดทุนดังกล่าวจะลดลงเหลือเพียง 86,225.0 ล้านบาท

3. ธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดทำรายงานดังกล่าวด้วยความโปร่งใส มีการเปิดเผยตัวเลขฐานะการเงินและผลขาดทุนทั้งที่เกิดขึ้นแล้ว และยังไม่เกิดขึ้น รวมทั้งภาวะผูกพันในอนาคตอย่างละเอียดครบถ้วน

4. ธนาคารแห่งประเทศไทยมีระบบการบัญชีหลายบัญชีแยกกัน จะเห็นได้ว่า ณ สิ้นปี 2540 ฝ่ายออกบัตรธนาคารมีกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสุทธิ เป็นจำนวน 448,669.7 ล้านบาท ดังนั้น หากพิจารณาผลการดำเนินงานของธนาคาร โดยรวมกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของฝ่ายกิจการธนาคารกับฝ่ายออกบัตรธนาคาร ในปี 2540 ธนาคารมีกำไรสุทธิจากอัตราแลกเปลี่ยน 36,304.7 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 และพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 กำหนดให้ธนาคารแยกบัญชีของฝ่ายออกบัตรธนาคารออกจากบัญชีของฝ่ายกิจการธนาคาร ดังนั้น ผลกำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนของแต่ละฝ่ายดังกล่าวข้างต้นจึงมิได้นำมาชดเชยกัน

5. กระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการปรับปรุงระบบบัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยการรวมบัญชีดำเนินงานของฝ่ายออกบัตรธนาคารและฝ่ายกิจการธนาคารเข้าด้วยกัน จะเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากลทางบัญชีของธนาคารกลางที่ใช้กันโดยทั่วไป ทั้งนี้ ในการแก้ไขกฎหมายให้มีการรวมบัญชีดังกล่าวได้นั้น จะยังคงยึดมั่นในหลักการสำคัญที่จะดำรงสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตราเพื่อหนุนหลังธนบัตรออกใช้เต็มจำนวนร้อยละ 100 โดยจะต้องประกอบด้วยทองคำและสินทรัพย์ต่างประเทศเป็นสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าธนบัตรออกใช้ ในประเด็นนี้กระทรวงการคลังได้หารือกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด กองทุนการเงินระหว่างประเทศก็เห็นด้วยว่าเป็นวิธีการที่ถูกต้อง และเป็นไปตามหลักการที่ได้มีการระบุไว้ในส่วนในหนังสือแสดงเจตจำนงฉบับที่ 2 และ 3

การดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลข้างต้น จะต้องมีการออกกฎหมายแก้ไขพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 และพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 ซึ่งกระทรวงการคลัง จะได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแนวทางแก้ไขดังกล่าวต่อไปโดยเร็ว

จึงขอแถลงมาเพื่อทราบ